EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2016 11 16
COM(2016) 900 final

2016/0358 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS NUOMONĖ

dėl Portugalijos pateiktos ekonominės partnerystės programos

2016/0358 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS NUOMONĖ

dėl Portugalijos pateiktos ekonominės partnerystės programos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 473/2013 dėl euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų stebėsenos bei vertinimo ir perviršinio deficito padėties ištaisymo užtikrinimo bendrųjų nuostatų[1], ypač į jo 9 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

(1) Stabilumo ir augimo paktu (toliau – SAP) siekiama užtikrinti biudžetinę drausmę Sąjungoje, jame nustatyta perviršinio valdžios sektoriaus deficito prevencijos ir padėties ištaisymo sistema. Jis grindžiamas patikimų valstybės finansų tikslu kaip priemone geresnėms kainų stabilumo ir didelio tvaraus augimo, kuris paremtas finansiniu stabilumu, sąlygoms sudaryti: taip siekiama Sąjungos tvaraus augimo ir darbo vietų kūrimo tikslų;

(2) 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 473/2013 dėl euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų stebėsenos bei vertinimo ir perviršinio deficito padėties ištaisymo užtikrinimo bendrųjų nuostatų yra išdėstomos nuostatos, kuriomis siekiama sustiprinti biudžeto politikos stebėseną euro zonoje ir užtikrinti, kad nacionaliniai biudžetai derėtų su ekonominės politikos gairėmis, parengtomis vadovaujantis SAP ir Europos semestru. Kadangi vien biudžeto priemonių gali nepakakti, kad būtų užtikrintas ilgalaikis perviršinio deficito padėties ištaisymas, gali prireikti papildomų politikos priemonių ir struktūrinių reformų;

(3) Reglamento (ES) Nr. 473/2013 9 straipsnyje išdėstytos su ekonominės partnerystės programomis, kurias pagal perviršinio deficito procedūrą turi pateikti euro zonos valstybės narės, susijusios sąlygos. Sudarant priemonių, kurios padėtų veiksmingai ir ilgam ištaisyti perviršinio deficito padėtį, planą, ekonominės partnerystės programoje visų pirma turėtų būti išsamiai apibūdintos pagrindinės fiskalinės struktūrinės reformos, ypač su apmokestinimu, taip pat pensijų, sveikatos priežiūros ir biudžeto sistemomis susijusios reformos, kurios bus naudingos siekiant laiku ir tvariai ištaisyti perviršinio deficito padėtį;

(4) 2009 m. gruodžio 2 d. pagal Sutarties 126 straipsnio 6 dalį Taryba priėmė sprendimą, pagal kurį dėl Portugalijos pradėta perviršinio deficito procedūra. 2012 m. spalio mėn., o vėliau 2013 m. birželio mėn. pagal Sutarties 126 straipsnio 7 dalį Taryba priėmė patikslintas rekomendacijas dėl perviršinio deficito procedūros; ji pradėta iki Reglamento (ES) Nr. 473/2013 įsigaliojimo. Remdamasi 2013 m. gegužės 21 d.

[1] OL L 140, 2013 5 27, p. 11.

Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 472/2013 dėl euro zonos valstybių narių, kurios turi didelių finansinio stabilumo sunkumų arba kurioms tokie sunkumai gresia, ekonominės ir biudžeto priežiūros griežtinimo 7 straipsnio 1 dalimi, savo makroekonominio koregavimo programoje Portugalija pateikė ataskaitą, todėl neprivalėjo pateikti ekonominės partnerystės programos 2013 m. birželio mėn. po patikslintų rekomendacijų pagal Sutarties 126 straipsnio 7 dalį priėmimo. 2016 m. liepos 12 d. pagal Sutarties 126 straipsnio 8 dalį Taryba priėmė sprendimą, kuriuo nustatė, kad Portugalijai nereikia imtis efektyvių veiksmų siekiant panaikinti perviršinį deficitą iki termino 2015 m. Be to, 2016 m. rugpjūčio 8 d. pagal Sutarties 126 straipsnio 9 dalį Taryba priėmė sprendimą įspėti Portugaliją imtis priemonių deficitui mažinti, reikalingų perviršinio deficito padėčiai ištaisyti iki 2016 m. Tarybos sprendime dėl įspėjimo pagal 126 straipsnio 9 dalį Portugalijai taip pat nurodoma, atsižvelgiant į makroekonominio koregavimo programą, iki 2016 m. spalio 15 d. pateikti ekonominės partnerystės programą pagal Reglamento (ES) Nr. 473/2013 9 straipsnio 3 dalį ir 17 straipsnio 2 dalį;

(5) 2016 m. spalio 21 d. Portugalija Komisijai ir Tarybai pateikė ekonominės partnerystės programą, kurioje visų pirma apibrėžtos fiskalinės struktūrinės reformos, kuriomis siekiama užtikrinti veiksmingą ir ilgalaikį perviršinio deficito padėties ištaisymą. Ekonominės partnerystės programa apima fiskalines struktūrines reformas, kuriomis atsižvelgiama į Tarybos prašymus, pateiktus sprendime pagal 126 straipsnio 9 dalį, įskaitant priemones, susijusias su fiskaline ir biudžeto sistemomis ir pensijų bei sveikatos priežiūros sistemomis. Be to, dokumentas apima priemones, kuriomis pagal Portugalijai skirtas Tarybos rekomendacijas, pateiktas per Europos semestrą, siekiama didinti konkurencingumą ir ilgalaikį tvarų ekonomikos augimą. Konkrečios Portugalijos planuojamos fiskalinės struktūrinės priemonės: i) išlaidų peržiūra; ii) viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės skaidrumo didinimas; iii) socialinės apsaugos sektoriaus finansavimo ir tvarumo didinimas; iv) sveikatos priežiūros sektoriaus našumo ir tvarumo didinimas. Jeigu šios priemonės būtų veiksmingai įgyvendintos, galima tikėtis, kad jos padėtų užtikrinti ilgalaikį Portugalijos perviršinio deficito padėties ištaisymą;

(6) galima tikėtis, kad griežtu biudžeto vykdymu, taip pat stabdant tarpinį vartojimą, būtų įdėtos fiskalinės pastangos, kurias Taryba prašė dėti 2016 m., ir užtikrintas perviršinio deficito padėties ištaisymas iki termino. Vis dėlto išlieka rizika laiku nepasiekti tvaraus deficito panaikinimo, ypač dėl galimo bankų rėmimo tiesioginio poveikio. Net darant prielaidą, kad 2017 m. biudžetas būtų visiškai įvykdytas pagal biudžeto tikslus, nustatytus Portugalijos 2017 m. biudžeto plano projekte, planuojamam struktūriniam koregavimui 2017 m. grėstų rizika tam tikru mastu nukrypti nuo reikalaujamo koregavimo plano siekiant vidutinio laikotarpio tikslo 2017 m. Iš Komisijos 2016 m. rudens prognoze pagrįsto vertinimo matyti, kad gresia rizika netgi smarkiai nukrypti nuo koregavimo plano siekiant vidutinio laikotarpio tikslo;

(7) tikėtina, kad vykstanti išlaidų peržiūra padėtų išlaikyti fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu, nes leistų nustatyti, kaip būtų galima padidinti našumą ir sutaupyti biudžeto lėšų viešojo administravimo ir valstybės įmonių sektoriuje, o tą skubiai atlikus – sumažinti valstybės pervedimų šiam sektoriui poreikį. Peržiūros pradėtos visai neseniai, todėl bendra potenciali suma, kurią planuojama sutaupyti, kol kas yra gana nedidelė (apie 0,1 % BVP per trejų metų išlaidų peržiūros laikotarpį pagal 2017 m. biudžeto plano projektą). Šių peržiūrų indėlį į fiskalinio tvarumo uždavinio sprendimą reikės atidžiai stebėti;

(8) po neseniai įvykusių teigiamų permainų dėl Viešųjų pirkimų kodekso peržiūros (kurią planuojama užbaigti iki 2016 m. pabaigos) padidėjus viešojo ir privačiojo sektorių partneryščių ir koncesijos sutarčių skaidrumui gali tam tikru mastu išaugti našumas. Kartu ekonominės partnerystės programoje taip pat numatoma didinti viešojo ir privačiojo sektorių partneryščių ir koncesijos sutarčių skaidrumą regioniniu ir vietos lygmenimis ir uosto terminalų koncesijos sutarčių skaidrumą. Tačiau ekonominės partnerystės programoje nenurodomas šių reformų poveikis biudžeto balansui;

(9) kalbant apie priemones, kuriomis siekiama didinti socialinės apsaugos srities finansavimą ir tvarumą, valdžios institucijos planuoja, atsižvelgdamos į vykstantį ekonomikos atsigavimą, iki 2019 m. laipsniškai iki nulio sumažinti specialius pervedimus iš valstybės biudžeto. Kartu Portugalija planuoja iš naujo įvertinti pensijų sistemos tvarumą ir tinkamumą, ketindama išlaikyti galimų priemonių neutralų poveikį fiskalinei būklei. Tvarumo užtikrinimo trumpuoju ir vidutinės trukmės laikotarpiu uždavinius dar reikia spręsti, be to, atsižvelgiant į šiuo metu planuojamą išsamų finansavimo šaltinių diversifikavimo ir kitų priemonių tyrimą, programoje trūksta informacijos apie tai, kaip tie uždaviniai būtų sprendžiami;

(10) galiausiai priemonės, kuriomis būtų siekiama didinti sveikatos priežiūros sektoriaus našumą ir tvarumą, taip pat didinant skaidrumą, griežtinant auditus ir peržiūrint susitarimus ir subrangos sutartis, yra nepakankamai sukonkretintos, nors ir planuojamos teisinga kryptimi, be to, išskyrus išlaidų peržiūroje pateiktą informaciją, nėra pakankamai informacijos apie konkrečias priemones našumui didinti ateityje. Pagal naują eilutę nacionalinė sveikatos priežiūros sistema bus finansuojama iš naujo mokesčio, taikomo saldiems gėrimams, taigi ši sistema, tikimasi, per metus sulauks 80 mln. EUR papildomų pajamų,

PRIĖMĖ ŠIĄ NUOMONĘ:

Į 2016 m. spalio 21 d. Komisijai ir Tarybai Portugalijos pateiktą ekonominės partnerystės programą – kaip nacionalinių reformų programos ir stabilumo programos tąsą – įtrauktos iš esmės tinkamos fiskalinės struktūrinės reformos, kurios padėtų veiksmingai ir tvariai ištaisyti perviršinio deficito padėtį. Konkrečiai ekonominės partnerystės programoje patvirtinama fiskalinių ir kitų struktūrinių reformų darbotvarkė, įtraukta į nacionalinę reformų programą, ir pateikiama daugiau informacijos apie kai kurių iš šių priemonių taikymą po programos pateikimo ir apie tolesnių veiksmų tvarkaraščius. Tačiau dėl kai kurių Tarybos rekomendacijų, visų pirma susijusių su socialinės apsaugos sistemos tvarumu, konkrečių priemonių kol kas imtasi tik iš dalies. Komisija ir Taryba stebės, kaip vykdomos reformos, įgyvendindamos Europos semestrą ir vykdydamos priežiūrą po programų užbaigimo.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas